

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

PETI ODJEL

PREDMET SELLAMI protiv FRANCUSKE

(Predstavka broj^o 61470/15)

PRESUDA

Član 10 • Sloboda govora • Kaznena presuda novinara zbog prikrivanja kaznenog djela kršenja poslovne tajne, nakon objave foto-robotu koji predstavlja tajni podatak u toku trajanja policijske istrage • Senzacionalistička objava foto-robotu u cilju zadovoljavanja kurioziteta publike • U momentu njegove objave, foto-robot nije više odgovorao opisu navodnog počinioca • Objava bez vođenja računa o njegovoj vjerodostojnosti ili njegovom uticaju na kazneni postupak u toku, u suprotnosti sa obavezama i odgovornostima novinara • Negativan uticaj objave na vođenje postupka • Bez odvrćajućeg učinka na žalbu i na kaznu propisanu za primjenu slobode novinarske ekspresije

STRAZBUR

17. decembar 2020

Ova će presuda postati konačna pod uslovima definisanim u članu 44. stav 2. Konvencije no može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Sellami protiv Francuske,

Europski sud za ljudska prava (Peti odjel), zasjedajući u Vijeću u sastavu :

Síofra O’Leary, *predsjednica*,

Ganna Yudkivska,

Stéphanie Mourou-Vikström,

Latif Hüseyinov,

Jovan Ilievski,

Arnfinn Bårdsen,

Mattias Guyomar, *sudije*,

i Victor Soloveytchik, sekretar Odjela,

Imajući u vidu :

predstavku (broj^o 61470/15) protiv Republike Francuske, koju je njen državljanin, G. Stéphane Sellami (« podnosioc predstavke ») pokrenuo pred Sudom u skladu s članom 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (“Konvencija”) 5. decembra 2015.godine,

odluku da se o tome upozna Vlada Francuske (« Vlada »),

zapažanja strana u postupku,

nakon zasjedanja na Vijeću od 24. novembra 2020.godine, donosi presudu usvojenu na ovaj datum :

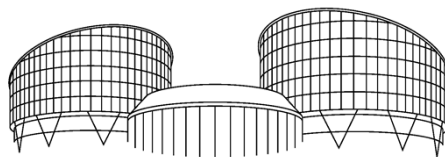
UVOD

1. Predmet predstavke je, u skladu s članom 10. Konvencije, osuda podnosioca predstavke za prikrivanje prekršaja kršenja poslovne tajne, nakon objave foto-robotu sačinjenog od strane policijskih službi u sklopu istrage.

ČINJENICE

2. Podnosioc predstavke je rođen 1972. godine i nastanjen je u Saint-Ouen-u. Zastupa ga advokat B. Ader, advokat iz Pariza.

3. Vladu zastupa njen predstavnik, M. F. Alabrune, direktor Pravne službe pri Europskom ministarstvu za inostrane poslove.

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

OKOLNOSTI

4. Dana 23. decembra 2011. godine, dvije ženske osobe su bile žrtve silovanja u Parizu, dok je jedna od njih bila ujedno i žrtva pokušaja ubistva. Istraga je povjerena Trećem odjelu sudske policije Pariza (« Treći odjel policije ») kojim je rukovodio komesar D.

5. Dana 28. decembra 2011. godine, jedna maloljetnica dobi od petnaest godina je silovana i ozljeđena ubodima nožem u mjestu Étampes, Essonne. Dana 30. decembra 2011. godine, na osnovu svjedočenja treće žrtve, a na zahtjev inspektora Regionalne službe za sigurnost Evry-a, sačinjen je foto-robot osumnjičenog od strane službi za sudski identitet.

6. Dana 31. decembra 2011. godine, glavni tužilac Republike Evry je razrješen slučaja u korist svog kolege iz Pariza zbog poveznica između ova tri slučaja. Također, nadležnost Regionalne službe za sigurnost Evry-a je prestala i prenešena na Treći odjel policije.

7. Dana 3. januara 2012. godine, glavni tužilac u Parizu je otvorio sudski slučaj za ukupno činjenično stanje.

8. Dana 4. januara 2012. godine, istražni sudija nadležan za predmet, je dodijelio slučaj Trećem odjelu policije.

9. Isti dan, komesar D. je uputio elektronskim putem dopis svojim glavnim saradnicima kako bi ih informisao da je primio telefonski poziv podnosioca predstavke, novinara dnevnog lista *Le Parisien* koji je već objavio članak sa nazivom “Silovana i brutalno izbojena nožem od strane napadača” 29. decembra 2011. godine i koji govori o prvom napadu. U svojoj poruci, M.D. je naglasio da je zamjerio podnosiocu predstavke, neodgovornu notu njegovog članka, i naglasio da će najvjerojatnije škoditi istrazi u toku, nakon čega mu se ovaj posljednji obratio prijetećim tonom i najavio objavu još jednog članka o seriji silovanja. Komesar D. je pritom upoznao saradnike sa svojom pozicijom u službi i zatražio da se podnosiocu predstavke više ne komunicira nijedna informacija.

10. Dana 5. januara 2012. godine, Treći odjel policije je primio foto-robot sačinjen od strane službe za sudski identitet Evry-a. Dana 6. januara 2012. godine, pomenuti foto-robot i fotografije osumnjičenog su objavljene na intranet-u odjela sudske policije Pariza i Versaja, putem cirkulanog zahtjeva za podudaranje i identifikaciju. Ovaj cirkularni zahtjev, koji nije bio predmet nikakve javne objave, je bio dostupan isključivo policijskim službenicima koji su morali biti upoznati sa njim zbog procedure u toku.

11. Dana 11. januara 2012. godine, postojanje foto-robotu je objelodanjeno u magazinu “Novi detektiv” - *Le Nouveau Détective*.

12. Dana 12. januara 2012. godine, dnevni list *Le Parisien* je posvetio kompletnu stranicu ovoj informaciji tako što ju je objavio u svojoj rubrici "Razno", dok su tri članka napisana od strane podnosioca predstavke :

- prvi, nalazi se na gornjem i centralnom dijelu stranice, sa naslovom "Pariška policija u potrazi sa serijskim silovateljem" i sa ilustracijom koja predstavlja okolinu mjesta gdje se desio jedan od napada, dok je u prvom planu žena koja sama hoda, prikazana straga ; podnosioc predstavke je također dao detalje trećeg slučaja silovanja, prikazujući osumnjičenog čiji je foto-robot uspostavljen, i koji je formalno prepoznat od strane sve tri žrtve, i na koncu da policajci "u punoj pripravnosti" i zapažajući "ogromnu tišinu po pitanju ovog slučaja", proširuju istrage ;

- drugi, jednake dimenzije i pozicioniran na dnu stranice, sa naslovom «Tri žrtve napadnute u periodu od 5» i u kojem su opisani detalji sva tri napada ;

- treći, dosta kraći, a koji je napisan u formi kolone na desnoj strani, na podlozi druge boje u odnosu na ostatak stranice, je predstavljao, sa naslovom « On nastupa kao predator » crtež muške osobe sa kapom i naznaku « foto robot osobe » i njegov opis.

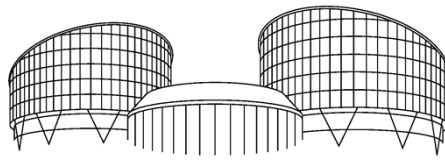
13. Dana 13. januara 2012. godine, nakon objave članka i od momenta kada se ustanovilo da foto-portret ne odgovara opisu osumnjičenog, koji je naknadno identifikovan na osnovu fotografija, istražni sudija i direkcija sudske policije su donijeli odluku da upute pozivi svjedocima tako što su javno objavili fotografiju osumnjičenog za kojim se traga.

14. Isti dan, dnevni list *Le Figaro* je objavio foto-portret u cilju ilustracije članka o "Serijskom silovatelju za kojim se aktivno traga", sa slijedećom naznakom: «prema pisanjima *Le Parisien-a*, koji je jučer objavio foto-robot, osumnjičeni je visok 1,80 m, normalne korpulencije i sa obrijanom glavom».

15. Dana 19. januara 2012. godine, komesar D. je uputio izvještaj prema svojim nadređenim u kojem se žali na kršenje poslovne tajne naloga za istragu što je učinjeno objavom foto-robotu u članku *Le Parisien-a* 12. januara 2012. godine. U svom izvještaju je precizirao da je ova objava uzrokovala priliv mnogobrojnih informacija koje su se pokazale beskorisnim, od momenta kad je ustanovljeno da foto-portret ne odgovara traženoj osobi, i objasnio je da je ista onemogućila istražnom sudiji i direkciji sudske policije da primjene proceduru potrage za svjedocima.

16. Tužilac Republike je dao nalog da se sprovede istraga nad šefovima zbog prikrivanja povrede tajnosti istražnog naloga. Komesar D, koji je saslušan u navedenu svrhu, je potvrdio navode iz svog izvještaja.

17. Dana 6. marta 2012.godine, osobe koje vode istragu su saslušale podnosioca predstavke. Nakon što su ga ispitali na temu foto-robotu i načina na koji je došao do njega (« kako ste dobili pristup foto-robotu, kako ste saznali za njega saznali i od koga? » i « da li ste saznali za ovaj foto-robot od nekog drugog novinara? »), pozvao se na novinarsku tajnu po pitanju

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

izvora informacija. Naveo je da je ostavio dovoljno vremena policijskim službama i to od 04. do 12. januara, da naprave napredak u istrazi i precizirao je da je objava njegovog članka, koji on nije htio objelodaniti prije uhićenja osumnjičenog, ubrzana objavom članka magazina *Novi Detektiv - Le Nouveau Détective*, dana 11. januara 2012.godine.

18. Dana 03. septembra 2012.godine, podnosilac predstavke je pozvan da se pojavi pred Kaznenim sudom Pariza zbog činjenice da je “svjesno prikrrio foto-robot, za kojeg je znao da je pribavljen činom kršenja poslovne tajne”. Komesar D. koji se pozivao na poslovnu i ličnu štetu, nastalu zbog konsekvenci objave foto-robot, sa uticajem na tok istrage i na njegove funkcije šefa službe nadležnog za istragu kao i na žrtve napada a koji zajedno čine građansku stranu.

19. Presudom od 21. novembra 2012. godine, kazneni sud u Parizu, je proglasio ponosioca predstavke krivim za prikrivanje kršenja poslovne tajne te mu je izrekao novčanu kaznu od osam hiljada eura, kao i da plati jedan euro na ime obeštećenja žrtava kao građanske stranke. Za komesara D. je izrečeno da obeštećenje nije prihvatljivo.

20. U svojoj presudi, sud je prvenstveno utvrdio da je « inkriminarni foto-robot [bio] sastavni dio postupka sudske informacije » i da na ime toga « podliježe tajni sudske istrage u smislu člana 11. Zakona o kaznenom postupku ». Na drugom mjestu, sud je ocijenio da « ako autor kršenja tajne sudske istrage nije mogao biti identifikovan, kao što nisu mogle biti otkrivene ni okolnosti pod kojima je [podnosilac predstavke] došao u posjed ovog portreta, koji je zasigurno došao u njegov posjed nakon činjenja prekršaja, a što je on, kao iskustan i profesionalan novinar, morao znati. ». Nadalje, sud zaključuje da « posjed i upotreba ovog foto-robot od strane bilo koje druge osobe osim onih u čijoj je nadležnosti tok sudskih informacija i koje su van ovog sudskog postupka, predstavlja u naravi prekršaj prikrivanja povrede poslovne tajne u smislu člana [11. Zakona o kaznenom postupku] i člana 321-1 Kaznenog zakona ». Na trećem mjestu, sud se izjasnio o poštivanju člana 10. Konvencije i pozvao podnosioca predstavke na odbranu. Ocijenio je da, postupci pokrenuti protiv podnosioca predstavke ne zanemaruju pravo na slobodu govora. U tom smislu, nakon što je naveden član 10. i sudska praksa Suda, naglasio je s jedne strane da « objava foto-robot, koja je izvršena mimo redovnog postupka poziva svjedoka, nije mogla donijeti ništa korisno istrazi već je naprotiv kompromitovala njen tok » a s druge strane, « da prvenstvena namjera [podnosioca predstavke] nije bila da informiše svoje čitaoce o korisnim

podacima već da napravi senzaciju što je u suprotnosti sa poštivanjem tajnosti sudske istrage ».

21. Podnosilac predstavke je uložio žalbu na presudu. U cilju opravdanja svog postupka, osporavao je kvalifikaciju prikrivanja, cijeneći da činjenice proizilaze iz člana 38. Zakona o slobodi štampe od 29. jula 1881.godine, koji zabranjuje objavu akata kriminalističkog ili kaznenog postupka prije nego su pročitani na javnoj raspravi. Po njegovom viđenju, nijedna povreda nije počinjena, zbog nemogućnosti dokazivanja da je foto-robot bio sastavni dio postupka, tako da povreda ne može utvrditi primjenom člana 35. Zakona od 29. jula 1881.godine (vidi dole navedeni stav 27.). U konačnici, slaže se sa činjenicom da je pribjegavanje prikrivanju povrede tajnosti istrage u suprotnosti sa članom 10. Konvencije.

22. U svojim žalbenim zaključcima, jedna od žrtava koja je građanska stranka, je zahtjevala potvrdu presude od 21. novembra 2012. godine. Ista je navela direktnu moralnu štetu, obzirom da je hapšenje njenog napadača zakašnjelo i to greškom podnosioca predstavke. Posebno, ista je naglsila da je objava foto-robotu dodatno pojačala njen osjećaj nesigurnosti, u toj mjeri što se napad desio u njenom prebivalištu te se pribojavala da se napadač može vratiti u želji za osvetom ili u želji da je spriječi da ga formalno identifikuje.

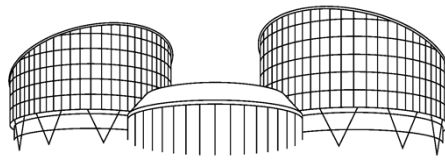
23. Presudom od 16. januara 2014. godine, žalbeni sud u Parizu je potvrdio presudu o krivici, istovremeno je i umanjio novčanu kaznu za tri hiljade eura. Također, odlučeno je da je zahtjev za obeštećenje jedne od žrtava i njene majke u svojstvu njenog legalnog zastupnika, neprihvatljiv. Motivi ove presude su slijedeći :

« Kvalifikacija prikrivanja povrede poslovne tajne koja je predmet prevencije,

(...) član 38. Zakona o štampi koji ne ograničava objavu proceduralnih akata, bez uzimanja u obzir spornih okonosti u kojima je dokument koji je sastavni dio istrage dobijen, ne dozvoljava isključenje, iz inkriminirajućeg okvira propisanog članom 321-1. Kaznenog zakona, novinara koji je došao u posjed dokaznog materijala iz postupka, dobijenog prekršajnim postupcima ; da [podnosilac predstavke] ne može biti oslobođen svoje odgovornosti jer tvrdi da nije odgovoran za spornu ilustraciju kao jedina osoba u posjedu foto-robotu, a prema dostavljenim izjavama, on je autor komentara koji se nalazi ispod ove ilustracije, predstavljene kao «foto-robot muške osobe», za koju je naveo da se radi o «opisu navodnog serijskog silovatelja za kojim se traga već tri sedmice od strane svih policijskih službi i koji je uveliko distribuiran».

Prevencija prikrivanja foto-robotu shodno saznanjima da je dobijen povredom poslovne tajne,

Uzimajući u obzir da se [podnosilac predstavke] poziva na činjenicu da u svakako povreda prikrivanja [stvari] nije dokazana ; da se Sud isključivo bazirao na tvrdnje [komesara D.] da je inkriminirajući foto-robot sastavni dio dokaznog materijala otvorene istrage po pitanju tri počinjena krivična djela ; da stvarni njegov posjed takvog jednog dokaza u istrazi nije mogao biti ustanovljen, precizirajući «da je bilo koja vrsta i porijeklo u pitanju, što nije predviđeno članom 321-1. Kaznenog zakona» i da su shodno članu 35., posljednji stav, Zakona iz 1881.godine, novinari ovlašteni od

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

2010. godine da dolaze u posjed dokaza koji su sastavni dio istrage u toku, u okviru svoje informativne misije;

Štoviše, šutnja kojom se, kako tvrdi, novinar morao braniti u cilju zaštite povjerljivosti njegovog izvora informacije, nije dovoljna da se umanju kredibilnost izjava policijskog službenika, šefa službe zaduženog za istragu sa ciljem identifikacije i lišenja slobode “navodnog serijskog silovatelja”; da je telefonski poziv koji je [podnosilac predstavke] priznao da je uputio [komesaru D.] kako bi dobio informacije 04. januara, datum na koji je Treći policijski odjel dobio ovlaštenje za istragu, potvrđuje da je novinar znao da je sudska istraga pokrenuta i da je foto-robot koji je uspio pribaviti, u isto vrijeme ili naknadno, kao što je i sam potvrdio, bio sastavni dio dokaznog materijala ; da uslovi povjerljivosti u kojima je foto-robot distribuiran policijskim službama, isključuju mogućnost da je foto-robot mogao biti prosljeđen novinaru od strane osobe koja nije podvrgnuta poslovnoj tajni ;

Uzimajući u obzir da se dokazni materijal postupka ne može izjednačiti, onako kako je Sud procijenio, sa jednom informacijom dobijenom povredom poslovne tajne, karakteriše prekršaj prikrivanja u smislu člana 321-1. Kaznenog zakona, mogućnost koju dozvoljava posljednji stav člana 3. Zakona o štampi novinaru koji se tereti za klevetu, je da prikupi, u okviru svoje odbrane, elemente istrage ili informacije koji ne moraju neophodno, u svim okolnostima, podrazumijevati nekažnjivost djela koja su dovela do pribavljanja elemenata postupka koji podliježu poslovnoj tajni ;

Konvencionalnost prekršaja prikrivanja povrede poslovne tajne u skladu sa članom 10. Europske konvencije o ljudskim pravima,

Obzirom da [podnosilac predstavke] tvrdi da su optužbe, na ime prekršaja prikrivanja povrede poslovne tajne istrage u toku i sudske postupka, koje se stavljaju na teret jednom novinaru zbog objave članka na temu sudske postupka u toku, u suprotnosti sa članom 10. EKLJP ;

Obzirom da je [podnosilac predstavke] koristio foto-robot tako što ga je objavio, optužbe koje mu se stavljaju na teret ne smiju biti u suprotnosti sa slobodom izražavanja tretiranoj u članu 10. EKLJP ;

Obzirom da, ovaj član propisuje u svom prvom stavu da svaka osoba ima pravo na slobodu izražavanja i da ovo pravo obuhvata slobodu na mišljenje i slobodu da prima i saopštava informacije, ponovljeno je u drugom stavu da ostvarivanje ovih sloboda povlači za sobom dužnosti i odgovornosti i da to pravo može biti podvrgnuto, pod određenim uslovima, ograničenjima ili kaznama propisanim zakonom neophodnim u demokratskom društvu ; da gore navedeno predstavlja prihvatljive granice slobode izražavanja, u cilju spriječavanja otkrivanja povjerljivih informacija, neophodnih mjera za očuvanje reda i prevenciju kriminala ili zaštitu prava od drugog ;

Obzirom da pravo novinara da saopštava i pravo javnosti da prima informacije koje se odnose na odvijanje jednog kaznenog postupka u toku, mora biti suočeno sa potrebama povjerljivosti vezanim za tok jednog kriminalističkog slučaja koji se odnosi na izuzetno ozbiljna djela, obzirom da je u pitanju višestruko silovanje, i koji se nalazi u jednoj ekstremno delikatnoj fazi, a to je identifikacija i lišenje slobode navodnog počinioca ;

PRESUDA SELLAMI PROTIV FRANCUSKE

Obzirom da je ustanovljeno da je objava « foto-robota muške osobe » naškodila redovnom toku istrage, primoravajući sudije i policijske službe da odmah pokrenu proceduru potrage za svjedocima, već slijedećeg narednog dana nakon objave članka;

Obzirom da je [podnosilac predstavke], suprotno dužnostima i odgovornostima koje sadrži pravo na slobodu izražavanja, objavio ovaj foto-robot tako što ga je predstavio kao opis koji odgovara serijskom silovatelju, bez da se pobrine ni o pouzdanosti objavljenog dokumenta ni o zaštiti žrtava i dajući si za pravo da se miješa u tok istrage odabirom momenta objave, iako svjestan posljedica koje mogu biti uzrokovane ;

Obzirom na ograničenje koje postoji na ime prava slobode izražavanja koje može imati za uzrok osudu novinara za prekršaj prikrivanja, to djeluje opravdano interesom većim od onog o informisanju javnosti, a koji je da se ne ometa istraga jednog kriminalističkog slučaja ;

Obzirom da će posljedično presuda o krivnji biti potvrđena ; novčana kazna od 3000 € će biti dovoljna za djela koja se stavljaju na teret ;

(...) »

24. Vrhovni sud je odbio žalbu upućenu od strane podnosioca predstavke presudom od 09. juna 2015. godine, čiji su relevantni motivi slijedeći :

« (...) Obzirom da cilj odredbi člana 35., posljednji stav, Zakona od 29. jula 1881. godine, u njegovom sadržaju iz Zakona od 4. januara 2010. godine, za djelo prikrivanja dokaza koji su posljedica povrede tajnosti istrage, predstavljati prepreku za krivično terećenje osobe koja ih je pribavila, isključivo za potrebe njene odbrane od mjera za klevetu koje joj se stavljaju na teret ;

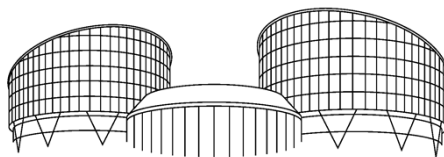
Iz navedenog proizilazi da prigovor, koji je upućen na osnovu opšteg ovlaštenja propisanog zakonom o posjedu takvih dokumenata, nije osnovan ;

(...) Obzirom da je odredbama člana 321-1 Kaznenog zakona predviđeno, a što nije u suprotnosti sa odredbama člana 38. Zakona od 29. jula 1881. godine, prikrivanje dokumenta koji je sastavni dio dokaznog materijala istrage, od momenta kada se utvrdi da je nastao putem povrede tajnosti istrage ;

(...) Obzirom da je u presudi, u cilju utvđivanja postojanja čina otkrivanja date informacije od strane osobe podvrgnute tajnosti istrage ili sudskog naloga, posebno naglašeno da je u izvještaju policijskog službenika nadležnog za sprovođenje istrage naložene od strane istražnog sudije, navedeno da je objavljeni foto-robot osumnjičenog bio sastavni dio dosijea istrage u toku ; da sudije zaključuju, nakon analize činjenica, da okolnosti povjerljivosti kojima je podlijegao objavljeni dokument unutar policijskih službi, isključuju mogućnost da je proslijeđen novinaru od strane osobe koja nije podlijegala obavezi poslovne tajne ;

Obzirom na ovakvo izjašnjenje, za razliku od onog što se tvrdi, da identifikacija počinioca kršenja poslovne tajne nije neophodna, te da je jedino je bilo neophodno dokazati da je ta osoba bila podvrgnuta obavezi poslovne tajne, žalbeni sud je opravdao svoju odluku ;

(...) Kako bi se ustanovio propust u vršenju svojih dužnosti i odgovornosti G. X, u okviru novinarske slobode izražavanja, i posljedično, da bi se on mogao proglasiti krivim za djelo prikrivanja, u presudi se ističe da je pravo na informisanje javnosti o toku kaznenog postupka trebalo biti sučeljeno sa potrebama povjerljivosti istrage koja ima veoma ozbiljnu kriminalističku prirodu i koja se nalazila u jednoj od najdelikatnijih faza, a to je identifikacija i lišenje slobode navodnog počinioca ; da je

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

objava foto-robota osumnjičenog na isključivu na inicijativu novinara, koji nije provjerio njegovu pouzdanost, omela regularni tok istrage, primoravajući istražnog sudiju i policijske službe da odmah, već od narednog dana, pokrenu proceduru potrage za svjedocima ;

Obzirom da je žalbeni sud, vodeći se navedenim motivima, potvrdio svoju odluku, bez zanemarivanja odredbe člana 10, stav 2., europske konvencije o ljudskim pravima, da sloboda izražavanja može biti podvrgnuta ograničenjima neophodnim za nacionalnu sigurnost i prevenciju zločina a u koje spada i potraga za opasnim osobama u cilju lišenja slobode (...) »

RELEVANTNI DOMAĆI PRAVNI OKVIR

25. Primjenjive odredbe Zakona o krivičnom postupku, u momentu činjenja djela su slijedeće :

Član 11

« Osim u slučaju da je Zakonom drugačije predviđeno i bez predrasude na pravo na odbranu, postupak istrage u toku je tajan.

Svaka osoba koja je u dodiru sa ovim postupkom je obavezi čuvati poslovnu tajnu u skladu sa uslovima i kaznama propisanim članovima 226-13. i 226-14. Kaznenog zakona.

Štoviše, kako bi se izbjelo širenje djelimičnih ili netačnih informacija ili kako bi se održao javni reda, javni tužilac može, po službenoj dužnosti i na zahtjev nadležnih organa za istragu u toku ili stranaka, obznaniti objektivne elemente postupka koji ne sadrže nikakvu osnovanu osudu za djela koja se stavljaju na teret datim osobama. »

26. Primjenjive odredbe Kaznenog zakona (KZ), u momentu činjenja djela, su slijedeće :

Član 226-13

« Otkrivanje tajnih informacije, od strane osobe koja je obavezna čuvati poslovnu tajnu ili svojim statusom ili profesijom, ili zbog svoje funkcije ili privremene misije, je kažnjivo jednom godinom zatvora ili novčanom kaznom od 15.000 eura ».

Član 321-1

« Prikrivanje je djelo skrivanja, posjeda ili prosljeđivanja stvari ili djelovanje u ulozi posrednika sa ciljem prosljeđivanja, znajući da ista stvar proizilazi iz kaznenog djela ili prekršaja.

Također, prikrivanje čini djelo, poznavajući stanje, svako korištenje, po svaku cijenu, posljedica kaznenog djela ili prekršaja.

PRESUDA SELLAMI PROTIV FRANCUSKE

Prikrivanje je kažnjivo zatvorskom kaznom od pet godina i novčanom kaznom od 375.000 eura. »

27. Primjenjivi članovi Zakona od 29. jula 1881.godine na slobodu štampe su slijedeći :

Član 2

« Tajnost izvora informacija novinara je zaštićena u okviru djelatnosti informisanja javnosti.

Novinar je, u smislu prvog stava, svaka osoba koja, vrši svoju profesiju u jednoj ili više novinskih kuća, komunicira sa javnosti online, komunicira putem audio-vizuelnih sredstava ili putem više novinskih agencija, i koja vrši, redovno i plaćeno, prikupljanje informacija i njihovu objavu.

Ne smije se, posredno ili neposredno, ugrožavati tajnost izvora informacija osim u slučajevima gdje to javni interes opravdava i ukoliko su predviđene mjere striktno neophodne i srazmjerne legitimnoj svrsi. Navedeno ni u jednom slučaju ne predstavlja obavezu novinara da otkrije svoj izvor.

Smatra se posrednim ugrožavanjem tajnosti izvora informacije, u smislu trećeg stava, djelo traženja otkrivanja izvora putem istraga koje se tiču osoba koje, zbog svojih uobičajenih odnosa sa novinarom, mogu imati informacije koje omogućavaju identifikaciju njegovih izvora.

U toku kaznenog postupka, vodi se računa, kako bi se ocjenila neophodnost ugrožavanja, o ozbiljnosti kaznenog djela ili prekršaja, o važnosti tražene informacije po represiju ili prevenciju djela i o činjenici da su predviđene istražne mjere neophodne za otkrivanje istine »

Član 35

« (...) »

Optuženik može, za potrebe svoje odbrane, bez da to izazove tužbu za prikrivanje, dati elemente koji su stečeni povredom tajnosti istrage ili postupka, ili bilo koje druge poslovne tajne ukoliko oni mogu doprinijeti dokazivanju njegove dobre namjere ili otkrivanju istine. »

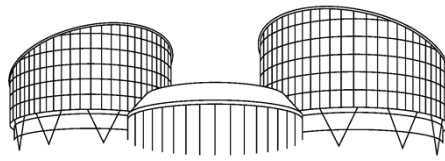
Član 38

« Zabranjeno je da se objavljuju optuženički akti i sve ostale akte kriminalističke obrade prije nego su pročitani na javnim raspravama i to je kažnjivo novčanom kaznom od 3 750 eura. (...) »

PRAVO

NAVODNO KRŠENJE ČLANA 10. KONVENCIJE

28. Podnosilac predstavke tvrdi da je njegova optužba za prikrivanje povrede poslovne tajne, nakon objave foto-robotu sačinjenog od strane policijskih službi, u suprotnosti sa članom 10. Konvencije, koji glasi :

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

« 1. Svako ima pravo na slobodu izražavanja. Ovo pravo uključuje slobodu mišljenja i slobodu primanja i prenošenja informacija i ideja, bez miješanja javne vlasti i bez obzira na granice. Ovaj član ne sprječava države da zahtijevaju dozvole za rad od radio, televizijskih i filmskih kompanija.

2. Ostvarivanje ovih sloboda, budući da uključuje obaveze i odgovornosti, može podlijetati takvim formalnostima, uvjetima, ograničenjima ili sankcijama predviđenim zakonom i koje su neophodne u demokratskom društvu u interesu nacionalne sigurnosti, teritorijalnog integriteta ili javne sigurnosti, sprječavanja nereda ili zločina, zaštite zdravlja i morala, ugleda ili prava drugih, sprječavanja širenja povjerljivih informacija ili u interesu očuvanja autoriteta i nepristrasnosti sudstva.»

A. Dopuštenost

29. Konstatujući da predstavka nije neophodno neosnovana niti nedopustiva, uzimajući u obzir motive člana 35. Konvencije, Sud je smatra dopustivom.

B. Osnovanost

1. Argumenti stranaka

a) Podnosilac predstavke

30. Prigovor podnosioca predstavke sadrži dva dijela koja se odnose na nedostatak predvidljivosti i nepostojanje potrebe da se ograničava pravo na slobodu izražavanja a što je osnov za njegovu optužbu.

31. Prvenstveno, podnosilac zahtjeva navodi nepredvidivost njegove kaznene optužbe na osnovu odredbi člana 321-1. Kaznenog zakona. Po njegovom viđenju, prikrivanje je prekršaj osnovnog prava koji mora biti propisan posebnim odredbama Zakona od 29.jula 1881.godine o slobodi štampe. On zaključuje, da se ovaj prekršaj ne bi trebao primjenjivati u oblasti štampe. Cijeni da se u stvari, tajnost istrage i postupka ne nameće novinarima, osim u slučaju posebne inkriminacije predviđene članom 38. Zakona iz 1881.godine, proglašenog u skladu sa Konvencijom od strane Suda (*Tourancheau i July c. France*, broj° 53886/00, 24. novembar 2005.godine). Njegova osuda bi zato bila u manjoj mjeri moguća jer ne poznaje član 35. Zakona od 1881.godine : prihvatanje da jedan novinar može bez bojazni proizvesti dokumente u svrhu svoje odbrane ali ne ih i imati u posjedu, bez rizika da počini djelo prikrivanja, bi, po njegovom mišljenju, ostavilo ovaj član bez ikakvog opsega djelovanja. Podnosilac zahtjeva dodaje da je izostanak predvidivosti također proizvod ugrožavanja

načela pravne sigurnosti koju nosi, po njemu, rješenje doneseno od strane Vrhovnog suda i koji je u suprotnosti sa prethodnim presudama.

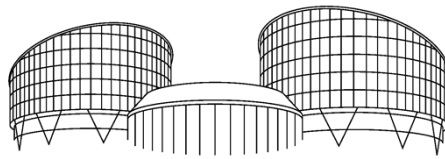
32. Na drugom mjestu, podnosilac predstavke dovodi u pitanje neophodnost ograničavanja njegovog prava na slobodu izražavanja koju sadrži njegova kaznena osuda. Podsjećajući Sud na sudske prakse i na važnost uloge koju imaju mediji u domeni kaznene pravde, podnosilac predstavke smatra da domaći nadležni organi nisu poštovali načelo srazmjernosti između interesa informisanja javnosti i učešća u debati od javnog interesa, i poštivanja novinarskih dužnosti kada je u pitanju posjed i objava spornog foto-robot.

33. Po njegovom mišljenju, niti jedna istraga nije pokrenuta kako bi se sa sigurnošću ustanovilo da je foto-robot zaista bio sastavni dio procedure u toku, da je bio proslijeđen od strane osobe podvrgnute poslovnoj tajni i da je navedeni foto-robot zaista bio u njegovom posjedu a ne u posjedu druge osobe koja radi u istoj kompaniji. Također, kritikuje činjenicu da su se samo uzeli u obzir navodi komesara D., koji je ne samo bio nadležan za istragu već je i pokrenuo proceduru tužbe/obeštećenja te navodi da smatra da je u pitanju lični obračun ovog posljednjeg sa njim. Podnosilac predstavke, nadalje osporava činjenicu da je objava foto-robot mogla ugroziti tok istrage, obzirom da ne postoje dokazi koji bi mogli potkrijepiti navedeno i tvrdi da je njegova objava omogućila ubrzanje procedure i hapšenje osumnjičenog. Ističe, štoviše, da njegova objava (dnevne novine *Le Parisien*) nije bila predmet, u ovoj pravnoj stvari, ni oduzimanja prava na odgovor ni bilo koje druge optužbe, bilo da se radi o kršenju pretpostavke nevinosti ili kršenju privatnosti i reputacije, što potvrđuje njegovo poštivanje pravnih zahtjeva u ovom segmentu.

b) Vlada

34. Vlada ne osporava da kaznena osuda podnosioca predstavke čini ograničenje njegovog prava na slobodu izražavanja, ali utvrđuje da je ona predviđena zakonom sa legitimnim ciljem i da je bila neophodna u jednom demokratskom društvu.

35. Prvenstveno, u dijelu koji se odnosi na predvidivost miješanja, Vlada podsjeća da je osuda podnosioca predstavke zasnovana na kombinaciji članova 226-13 i 321-1 Kaznenog zakona, koji se odnose na povredu poslovne tajne i prekršaj prikrivanja. Tvrdi da argumenti podnosioca predstavke koji se odnose na nepredvidivost njegove kaznene osude, u stvarnosti imaju svrhu preispitivanja primjene domaćeg prava od strane domaćih nadležnih organa. Vlada tvrdi da je podnosioc predstavke mogao predvidjeti tumačenje francuskog prava: s jedne strane, zbog ustaljene sudske prakse Vrhovnog suda, član 38. Zakona od 29.jula 1881.godine o slobodi štampe ne predstavlja prepreku za gonjenje novinara zbog prikrivanja povrede poslovne tajne; s druge strane, djelo prikrivanja povrede poslovne tajne, čiji su sastavni elementi različiti od onih koji se

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

odnose na objavu proceduralnih akata prije javnog čitanja, zabranjuje posjed dokumenta dobijenog u neznanju poslovne tajne, odnosno posjed i objavu spornog foto-robot. Vlada smatra, između ostalog, da nije bilo ugrožavanja pravne sigurnosti obzirom da razvoj sudskih praksi navedenih od podnosioca predstavke, se tiču isključivo načina administriranja dokaza a ne sastavnih elemenata kaznenog djela u pitanju. Na kraju, ističe da član 35. Zakona od 31. jula 1881.godine, ima za svrhu samo primjenu prava na odbranu u okviru postupka za klevetu.

36. Na drugom mjestu, Vlada navodi da miješanje prati legitimne ciljeve očuvanja reda i prevencije kaznenih djela, sprječavanje otkrivanja povjerljivih informacija i garancije autoriteta i nepristrasnosti sudstva.

37. Na trećem i posljednjem mjestu, obzirom da se radi o neophodnosti miješanja u jednom demokratskom društvu, Vlada se poziva na sudsku praksu Suda a naročito na listu kriterija koja je prihvaćena u presudi *Bédat protiv Švicarske* ([GC], br. 56925/08, 29. marta 2016. godine). U primjeni ovih kriterija, smatra da u cilju očuvanja ravnoteže između raznih interesa koji su u igri, domaće vlasti raspolažu sa slobodnim poljem procjene i da su domaće nadležne institucije razmotrile dovoljne i relevantne motive kako bi opravdali izrečenu presudu. Također tvrdi da, način na koji je podnosilac predstavke došao u posjed foto-robot, svjedoči o činjenici da je bio svjestan da je on bio sastavni dio postupka u toku i da nije mogao biti pribavljen osim povredom tajnosti istrage. Prema mišljenju Vlade, sadržaj članka kao i kontekst njegove objave, kao rezultat ishitrene odluke bez provjere vjerodostojnosti foto-robot, ilustriraju želju za senzacionalizmom a ne za informisanjem javnosti na pouzdan način. Objava spornog foto-robot koji više nije odgovarao traženom počiniocu, nije mogao doprinijeti javnom interesu već je imao za jedini cilj da zadovolji znatiželju određene publike. Vlada također naglašava, osim posljedica koje su izazvane po žrtve, da je objava spornog foto-robot imala i negativne posljedice na vođenje istrage u njenoj najdelikatnijoj fazi a to je identifikacija osumnjičenog : objava je upozorila osumnjičenog, koji je pobjegao u Belgiju ; imala je za posljedicu ogroman broj upućenih telefonskih poziva od strane čitalaca dnevnih novina koji su se pokazali beskorisnim ; primorala je istražnog sudiju i inspektore da reaguju u urgentnim uslovima, tako što su odmah morali pokrenuti postupak poziva na traženje svjedoka praćenu objavom fotografije traženog lica. U konačnici, Vlada naglašava da su sudije pokazale umjerenost u izricanju kazne podnosiocu predstavke.

2. Ocjena Suda

38. Sud utvrđuje da su se stranke složile da kaznena osuda podnosioca zahtjeva predstavlja ograničenje u ostvarivanju njegovog prava na slobodu izražavanja osigurano članom 10. stav 1. Konvencije. Svakako, novinari ne mogu biti terećeni za povredu tajnosti istrage i podnosilac predstavke nije osuđen iz razloga što je objavio sporni foto-robot. Međutim, njegova osuda za prikrivanje djela povrede poslovne tajne sankcioniše posjed foto-robotu što je otkriveno njegovom objavom novinskog članka i njegovo korištenje sa ciljem informisanja. Sud podsjeća na važnost uloge medija u domenu kaznene pravde i ističe da treba cijeniti, sa najvećom pažnjom, u jednom demokratskom društvu, potrebu za kažnjavanjem djela prikrivanja povrede tajnosti istrage ili poslovne tajne novinara koji učestvuju u javnom mnijenju od iznimne važnosti, sprovodeći tako svoju misiju “psa čuvara” demokratije. (*Dupuis i drugi protiv Francuske*, br. 1914/02, stav 46, 7. juni 2007.godine, i *Ressiot i drugi protiv Francuske*, br. 15054/07 i 15066/07, stav 102., 28. juni 2012.godine). Također, miješanje predstavlja povredu člana 10. Konvencije, osim u slučaju “kada je propisano Zakonom”, usmjereno ka jednom ili više legitimnih ciljeva pobrojanih u stavu 2. člana 10. i «neophodno» u jednom demokratskom društvu u svrhu postizanja jednog ili više ciljeva.

a) « Propisana zakonom »

39. Podnosilac predstavke se prvenstveno žali na nepredvidivost svoje kaznene osude izrečene na osnovu odredbi člana 321-1. Kaznenog zakona (vidi ranije navedni stav 31.).

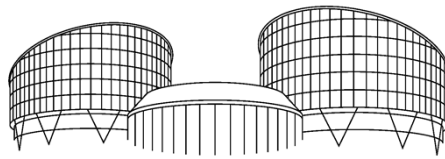
40. Sud napominje da je već presudio da, osuda novinara za prikrivanje djela povrede poslovne tajne shodno članu 321-1 Kaznenog zakona, odgovara uslovima predvidivosti Zakona u smislu člana 10. Konvencije (*Dupuis i drugi*, navedeni stav 31, *Hacquemand protiv Francuske* (odluka), br. 17215/06, 30. juni 2009.godine, i *Ressiot i drugi*, navedeni stavovi 107-108).

41. Sud ne vidi nijedan razlog za različito tumačenje od gore navedenog. Iako podnosilac predstavke tvrdi da rješenje usvojeno od strane Vrhovnog suda, kada je u pitanju administriranje dokaza, ugrožava načelo pravne sigurnosti, također navodi da nije mogao predvidjeti «na razumnom nivou» posljedice koje je njegova objava mogla izazvati na pravnom polju (*Ressiot i drugi*, navedeni stav 108.).

42. Sud zaključuje da je sporno miješanje, «propisano zakonom» u smislu drugog stava člana 10. Konvencije.

b) « Legitimni cilj »

43. Sud je već utvrdio da miješanje zbog neophodnosti poštivanja tajnosti istrage, može osigurati nesmetano odvijanje istrage i da na taj način

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

štiti autoritet i nepristrasnost sudstva (*Ressiot i drugi*, navedeni stav 109, i *Bédar protiv Švicarske* [GC], br. 56925/08, stav 46-47, ESLJP 2016). Identično je i kada je u pitanju poštivanje poslovne tajne u svrhu sprječavanja širenja povjerljivih informacija (*Martin i drugi protiv Francuske*, br. 30002/08, stav 75., 12. april 2012. godine).

44. U ovom slučaju, po pitanju okolnosti predmeta, Sud smatra da je miješanje zasnovano na potrebi zaštite tajne u korist informacija koje se odnose na vođenje jednog kaznenog postupka i generalno na očuvanju autoriteta i nepristrasnosti sudstva, odnosno cilj koji ima legitimni karakter.

c) Neophodnost primjene ograničenja u «jednom demokratskom društu »

i) Osnovna načela

45. Sud podsjeća na osnovna načela koji omogućavaju cijenjenje neophodnosti miješanja u ostvarivanje prava slobode izražavanja, bezbroj puta potvrđene od strane Suda od presude *Handyside protiv Ujedinjenog kraljevstva* (7. decembar 1976.godine, serija A br. 24), rezimirani u presudi *Stoll protiv Švicarske* ([GC], br. 69698/01, stav 101., ESLJP 2007-V) i ponovljeni u novije vrijeme u presudama *Morice protiv Francuske* ([GC], br. 29369/10, stav 124, ESLJP 2015) i *Bédar* (ranije navedeni stavovi 48.-54.).

46. Sud podsjeća da je već presuđivao ono što slijedi u presudi (ranije navedeni stavovi 49., 50. i 54.) :

« 49. Štoviše, kada se radi o nivou zaštite, član 10. stav 2. Konvencije ne ostavlja prostor za dodatne restrikcije slobode izražavanja na dva polja : polje političkog govora i polje pitanja od javnog interesa (*Sürek protiv Turske (br.1)* [GC], br. 26682/95, stav 61., ESLJP 1999-IV, *Lindon, Otchakovsky-Laurens i July protiv Francuske* [GC], br. 21279/02 i 36448/02, stav 46., ESLJP 2007-IV, *Axel Springer AG protiv Njemačke* [GC], br. 39954/08, stav 90., 7.februar 2012.godine, i *Morice*, ranije navedeni stav 125.). Kao polazna tačka, jedan visoki nivo zaštite slobode izražavanja, koji ide u paru sa prostorom za ocjenu nadležnih institucija koji je znanto ograničen, će biti odobren kada su u pitanju teme od javnog interesa, što je ovdje slučaj, naročito za tvrdnje koje se odnose na funkcionisanje pravnog sistema, i to čak kada postupak koji je u pitanju nije završen (vidi, *mutatis mutandis*, *Roland Dumas protiv Francuske*, br. 34875/07, stav 43., 15.juli 2010.godine, *Gouveia Gomes Fernandes i Freitas e Costa protiv Portugala*, br. 1529/08, stav 47., 29.mart 2011.godine, i *Morice*, ranije navedeni stav 125.). (...)

50. (...) zaštita koju član 10. nudi novinarima podliježe uslovu da oni postupaju sa dobrom namjerom na način da pribavljaju tačne informacije dostojne vjerovanju u cilju poštivanja principa odgovornog novinara. Koncept odgovornog novinarstva, profesionalni poziv zaštićen članom 10. Konvencije, je pojam koji ne pokriva samo

PRESUDA SELLAMI PROTIV FRANCUSKE

sadržaj informacija koje su pribavljene i/ili objavljene putem novinarskih sredstava (*Pentikäinen*, ranije navedeni stav 90., i sporovi koji su u njemu navedeni). U svojoj presudi u sporu *Pentikäinen*, Sud je naglasio da koncept odgovornog novinarstva obuhvata zakonitost postupanja novinara i činjenicu da mora biti uzeto u obzir ako on krši zakon, ali da to nije presudno za utvrđivanje da li se ponio na odgovoran način (*ibidem*).

(...)

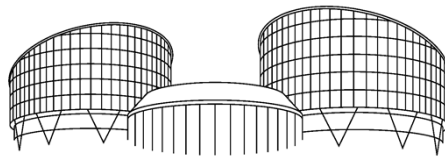
54. U konačnici, Sud podsjeća da je potrebno voditi računa o ravnoteži između raznih interesa u igri. Zahvaljujući njihovim direktnim i konstantnim kontaktima sa stvarnošću zemalja, sudovi i tribunali jedne države su često bolje pozicionirani u odnosu na strane sudije kako bi ocijenili gdje se nalazi, u određenom momentu, stvarna ravnoteža. Iz navedenog razloga, na polju primjene člana 10. Konvencije, zemlje potpisnice raspolažu određenim prostorom za ocjenu neophodnosti i širinu miješanja na slobodu izražavanja zaštićenu ovom odredbom (vidi, između ostalog, *Palomo Sánchez i drugi protiv Španije*, br. 28955/06 i 3 druga, stav 54., ESLJP 2011), naročito kada treba staviti u ravnotežu privatne interese u predmetu.

Ukoliko se uspostavljanje ravnoteže od strane domaćih institucija izvršilo u skladu sa kriterijima ustanovljenim sudskom praksom Suda, potrebni su ozbiljni razlozi da Sud nametne svoje mišljenje mišljenu državnih nadležnih organa (*MGN Limited protiv Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije*, br. 39401/04, stavovi 150. i 155., 18.januar 2011.godine, *Palomo Sánchez i drugi*, ranije naveden, stav 57., i kao posljednji, *Haldimann i drugi protiv Švicarske*, br. 21830/09, stavovi 54. i 55., ESLJP 2015). »

47. U pravnoj stvari Bédát, pravo podnosioca predstavke da informiše javnost i pravo javnosti da dobije informacije su se sudarali sa javnim i privatnim interesima jednake važnosti, zaštićeni zabranom otkrivanja informacija zbog tajnosti istrage. Interesi su bili slijedeći : autoritet i nepristrasnost sudstva, efikasnost kaznene istrage i pravo optuženog na pretpostavku nevinosti i zaštitu privatnosti (Bédát, ranije naveden, stav 55 i s.). Sud je smatrao za neophodno da se dodatno preciziraju kriteriji koji služe kao vodilja državnim autoritetima zemalja potpisnica Konvencije za uspostavljanje ravnoteže ovih interesa i za ocjenu “neophodnosti” miješanja kada su u pitanju sporovi koji dovode u pitanje tajnost istrage : način na koji je podnosilac predstavke došao u posjed spornih informacija ; sadržaj spornog članka ; doprinos spornog članka javnom mnijenju ; uticaj spornog članka na vođenje kaznenog postupka, ugrožavanje privatnosti optuženog i srazmjernost izrečene kazne.

ii) Primjenjivost ovih načela u konkretnom slučaju

48. Sud će ispitati predmetnu predstavku, uzimajući u obzir okolnosti slučaja, kako bi ustanovio da li je uspostavljena ravnoteža od strane domaćih autoriteta, izvršena u skladu sa kriterijima definisanim sudskom praksom.

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

1) Način na koji je podnosilac zahtjeva došao u posjed spornih informacija

49. Sud podsjeća da način na koji je određena osoba došla do povjerljivih ili tajnih informacija može igrati određenu ulogu u uspostavljanju ravnoteže između interesa shodno članu 10., ali da to nije obavezno determinirajuće u cijenjenju pitanja da li je novinar ispoštovao svoje dužnosti i odgovornosti u momentu njihove objave, i da ustanovi da li je pridobio sporne informacije na ilegalan način (*Bédat*, ranije navedeni stavovi 56.i 57.).

50. U konkretnom slučaju, Sud napominje da su domaće vlasti cijenili da podnosilac predstavke, po profesiji novinar, nije mogao ignorisati činjenicu da je foto-robot, koji je pribavio i koji je spremao za objavu, bio predmet tajnosti istrage. U svojo presudi od 16.januara 2014.godine, apelacioni sud je istakao da je u telefonskom pozivu, koji je podnosilac predstavke priznao da je uputio, dana 04. januara 2012.godine, komesaru D., šefu službe zadužene za istragu, potvrdio činjenicu da je znao da je otvorena istraga i da je foto-robot, kojeg si je pribavio, istovremeno ili naknadno, kao što je sam naveo, bio sastavni dio tog postupka.

51. Sud koji navodi, sa apelacionim sudom, da je podnosilac predstavke odbio da se izjasni o načinu na koji je došao u posjed spornog foto-robotu i ne ističe, u konkretnom slučaju, nikakvo ugrožavanje zaštite izvora informacija novinara i ne identifikuje niti jedan ozbiljan razlog da se preispita rezonovanje domaćih tijela i rješenja do kojih su došli tako što su okarakterisali, u predmetnom sporu, kazneno djelo prikrivanja.

2) Sadržaj spornog članka

52. Sud podsjeća da je zaštita novinara predviđena članom 10., kada su u pitanju izjašnjavanja o javnom interesu, podvrgnuta uslovima postupanja osobe sa dobrom namjerom na način da dostavljaju tačne informacije i informacije dostojne kredibiliteta u srhu poštivanja novinarske deontologije (cf., među mnogima, *Fressoz i Roire protiv Francuske* [GC], br.29183/95, stav 54., ESLJP 1999-I, *Magyar Helsinki Bizottság protiv Mađarske* [GC], br. 18030/11, stav 159., ESLJP 2016, i *Satakunnan Markkinapörssi Oy i Satamedia Oy protiv Finske* [GC], br. 931/13, stav 183., ESLJP 2017). Navedeno nije primjenjivo u konkretnom slučaju.

53. U konkretnom slučaju, Sud ističe da se objava spornog foto-robotu, praćena sa kratkim komentaram i legendom, upisala u okvir skupine članaka koji su svi potpisani od strane podnosioca predstavke i koji se odnose, na kompletnoj stranici, na seriju silovanja i napada, a koji, kako se

čini, se odnose na istog počinioca. Predstavljanje ovog foto-robotu je praćeno posebnom scenografijom : dok je naslov na stranici glasio « Pariška policija traga za serijskim silovateljem », članak je objavljen u posebnoj koloni, na osnovi posebne boje koja se razlikuje od ostatka stranice sa naslovom « Djeluje kao predator », te se nalazi pored slike koja predstavlja u prvom planu, usamljenu ženu kako hoda, prikazanu straga. U skladu sa cijenjenjem domaćih organa, Sud smatra da navedeni uređivački izbori ne ostavljaju prostor za sumnju na senzacionalistički pristup koji je podnosilac predstavke primjenio kada je u pitanju ovaj dio publikacije (vidi, *mutatis mutandis*, *Bédar*, navedeni stav 60.).

54. Dodatno, Sud naglašava činjenicu da sporni foto-robot, inicijalno sačinjen na osnovu opisa datog od samo jedne žrtve, nije više odgovarao, i to na datum njegove objave, opisu navodnog počinioca, obzirom da su istrage u međuvremenu dovele do toga da se dobije više fotografija osumnjičenog. Iz navedenih razloga, domaći nadležni organi su istakli da je podnosioc predstavke objavio ovaj foto-robot, predstavljajući ga kao opis serijskog silovatelja, ne vodeći računa o pouzdanosti informacije ili njenog uticaja na sudsku istragu u toku nauštrb dužnosti i odgovornosti novinara koje sadrži pravo slobode izražavanja.

3) Doprinos spornog članka interesu javnog mnijenja

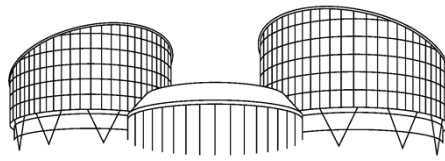
55. Žalbeni sud podsjeća da javnost ima legitimni interes da bude informisana i da se informiše o postupcima u kazenoj oblasti i da članci koji se odnose na funkcionisanje pravnog sistema obrađuju temu od javnog interesa (*Morice*, ranije naveden, stav 152.).

56. Pitanje koje se postavlja je da se sazna da li su sadržaj sporne objave i, naročito, informacije koje podliježu tajnosti istrage, takve prirode da “nahrane” javnost o navedenoj temi (*Bédar*, ranije naveden, stav 64.).

57. U predmetnom sporu, Sud priznaje da je tema članka, odnosno otvoreni kazneni postupak zbog serije silovanja i ozljeđivanja hladnim oružjem počinjene nad ženskim osobama u Parizu i njegovoj okolini, tema od javnog interesa.

58. Zbog navedenog, Sud upućuje na gore navedene konstatacije prema kojima, s jedne strane, je usvojen senzacionalistički pristup zbog objave foto-robotu prvenstveno zbog zadovoljavanja kurioziteta javnosti, i s druge strane, objavljena informacija je bila netačna i mogla je, za razliku od drugih članaka napisanih od strane podnosioca predstavke, uputiti javnost na pogrešku (ranije navedeni stavovi 55.i 56.). U ovim uslovima, iako je njegova inicijalna namjera mogla biti da se pridruži rješavanju slučaja ovom objavom, podnosilac predstavke nije dokazao u kom smislu je objava spornog foto-portreta mogla na bilo koji način biti od javnog interesa za istragu u toku.

59. Obzirom na navedeno, Sud ne može identifikovati nijedan ozbiljan razlog da preispituje tvrdnje izrečeno od strane domaćih organa koji su

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

smatrali da interes informisanja javnosti nije opravdavao korištenje dokaznog materijala istrage u toku.

4) Uticaj spornog članka na vođenje kaznenog postupka

60. Naglašavajući da sva zagarantovana prava, u skladu sa članovima 10. i 6., zaslužuju *a priori* jednako poštivanje (ranije navedeni stav 52.), Sud podsjeća da je legitimno željeti dodijeliti posebnu zaštitu tajnosti istrage uzimajući u obzir izazov jednog kaznenog postupka, kako za administraciju sudstva tako i za pravo poštivanja pretpostavke nevinosti osoba obuhvaćenih istragom (*Dupuis i drugi*, ranije naveden, stav 44.). Naglašava da tajnost istrage služi zaštiti, s jedne strane, interesa kaznenog postupka, sprječavajući rizike dosluha kao i opasnosti nestanka ili zamjene dokaza, i s druge strane, interesa optuženog, posebno kroz prizmu pretpostavke nevinosti i generalno, njegovih relacija i ličnih interesa. On je također opravdan neophodnošću zaštite procesa formiranja mišljenja i donošenja odluka sudskih organa. Sud podsjeća, između ostalog, da se ne može čekati vlada za dostavljanje dokaza, a posteriori, da je ova vrsta objave imala stvarni uticaj na dalji tok procedure. Rizik uticaja na postupak, sam opravdava da se odvrćajuće mjere, kao što je zabrana objave tajnih informacija, usvoje od strane državnih vlasti (*Bédar*, ranije naveden, stav 70.).

61. U predmetnom slučaju, domaće sudske vlasti su smatrale da je objava spornog članka napravila smetnju po regularni tok postupka istrage. Istakle su da je objava foto-portreta bila interpretirana od strane pojedinih čitalaca, dok ista uopšte nije bila inicijativa službi zaduženih za istragu, kao što je poziv za pronalaženje svjedoka. To je imalo za posljedicu upućivanje mnogobrojnih telefonskih poziva policijskim službama i uzrokovalo je da su istražni sudija i direkcija sudske policije, pokrenuli odmah narednog dana, nakon objave članka, proceduru poziva za pronalaženje svjedoka sa objavom fotografije tražene osobe. Zbog gore navedenog, istakle su, zbog dobro motivisanih odluka, da je autor ove objave izabrao da se umiješa u tok istrage koja se nalazila u svojoj najdelikatnijom fazi a to je identifikacija i lišenje slobode osumnjičenog.

62. Sud, koji također istakao psihološke posljedice koje je sporna objava prouzrokovala žrtvama kao građanskoj strani, kao i okolnosti pod kojima je osumnjičeni pobjegao pobjegao u Belgiju, ne identifikuje nijedan ozbiljan razlog da preispituje tvrdnje prema kojima je ova publikacija izazvala negativan uticaj na vođenje kaznenog postupka.

5) Srazmjernost izrečene kazne

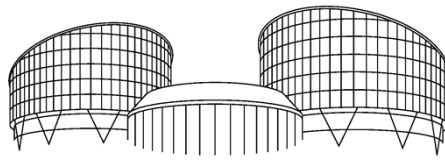
63. Sud podsjeća da su priroda i težina izrečenih kazni također elementi koji se moraju uzeti u razmatranje kada je u pitanju mjerenje srazmjernosti miješanja (vidi, *Bédar*, ranije naveden, stav 79.). Također, Sud mora paziti da sankcija ne predstavlja vrstu cenzure. U kontekstu debate o temi od javnog interesa, određena sankcija može odvratiti novinare da doprinose javnoj diskusiji o pitanjima koji se tiču života zajednice. Također, ona može ometati medije u vršenju njihove misije informisanja i kontrole. Zbog navedenog, može se desiti da sam čin osude ima veću težinu nego minorni karakter izrečene kazne (*ibidem*). Sud podsjeća da dominantna pozicija državnih institucija naređuje autoritetima da pokažu primjer suzdržavanja u pogledu korištenja kaznenog postupka (*Morice*, ranije naveden, stav 176.).

64. U konkretnom slučaju, Sud smatra da je pribjegavanje kaznenom postupku, kao i kazna izrečena podnosiocu predstavke, novčana kazna od tri hiljade eura umjesto inicijalne kazne od osam hiljada eura izrečene od strane kaznenog suda, dok je žalbeni sud odlučio da sankcioniše djela koja se stavljaju na teret u dosta pravičnijoj mjeri, ne čini disproportionalnim miješanje u ostvarivanju svog prava na slobodu izražavanja. U ovim uslovima, u očima Suda, ne može se smatrati da jedna takva sankcija može imati obeshrabrujući uticaj na ostvarivanje prava slobode izražavanja podnosioca predstavke ili bilo kojeg drugog novinara koji želi da informiše javnost o određenom kaznenom postupku u toku (vidi, *mutatis mutandis*, *Bédar*, ranije naveden, stav 81.).

6) Zaključak

65. Na osnovu svega i uzimajući u obzir dozvoljeni okvir za donošenje odluka sa kojim raspolažu države i činjenicu da je uspostavljanje ravnoteže između različitih interesa u igri zaista validno izvršeno od strane internih sudskih vlasti koje su primjenile relevantne kriterije u pogledu sudske prakse, Sud zaključuje da nije bilo kršenja člana 10. Konvencije.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO,

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

1. *Progllašava* predstavku prihvatljivom ;
2. *Utvrdjuje* da nije bilo kršenja člana 10. Konvencije.

Sačinjeno na francuskom jeziku, otpravljeno u pisanom obliku 17. decembra 2020. godine, u skladu s pravilom 77, stavovima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Victor Soloveytchik
Sekretar

Síofra O'Leary
Predsjednik